

Koupí tohoto časopisu podpoříte K|o|n|t|o|B|a|r|i|é|r|y

7-8/2018

můžes

Časopis pro ty, kteří se nevzdávají

Co umí bionická ruka?

PŘÍBĚH
JONÁŠE K.
(s. 17)

Jedna ruka netleská

Některým lidem osud nadělil do vínku více starostí než jiným, ale naštěstí se většinou poblíž najde někdo, kdo jim podá pomocnou ruku. A to třeba doslova, když vám právě horní končetina od narození chybí. Sedmnáctiletý středoškolský student a plavec Jonáš Kešnar z Jindřichova Hradce získal na jaře bionickou ruku díky sbírce Konto Bariéry a nadšeně se nyní učí zvládat věci, na které mu v minulosti musela stačit jen levačka.

Text: RADEK GÁLIS

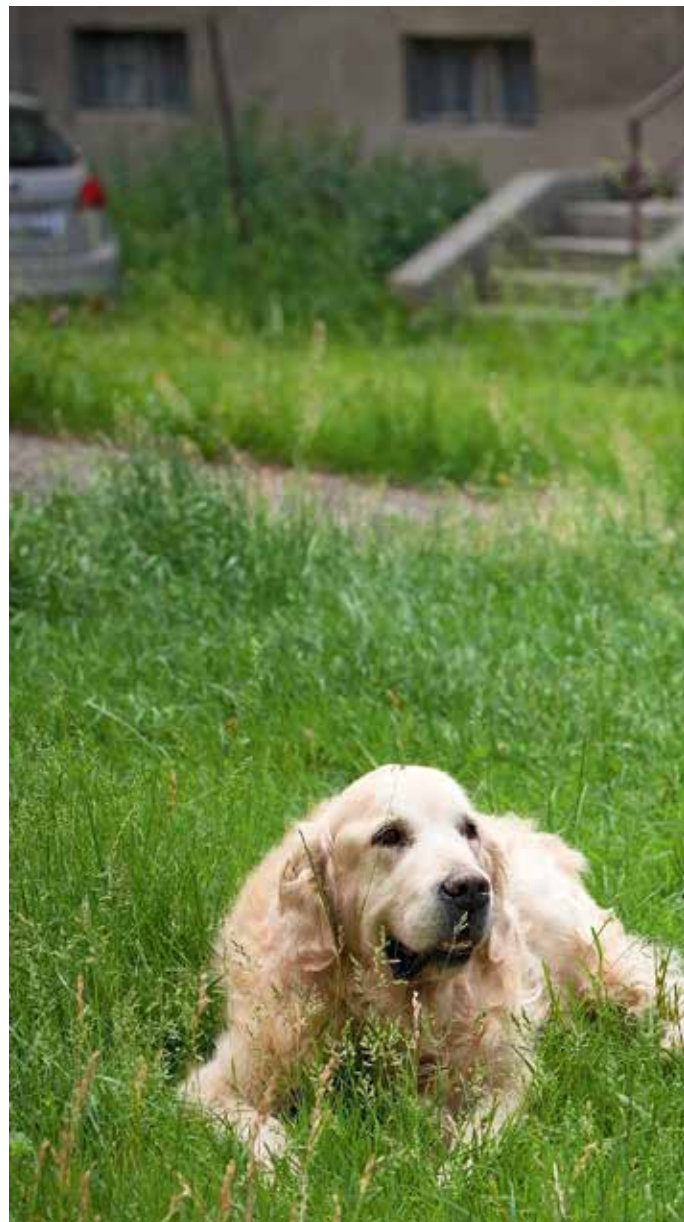
Foto: JAN ŠILPOCH

Když se 21. června 2001 Jonáš jako první z dvojčat narodil, tušila maminka Alena, že něco není v pořádku. „Prostředí na porodním sále se v tu ránu změnilo, najednou bylo ticho a já jako zdravotnice tušila, že je něco špatně. Nic mi ale neřekli, protože na cestě byla dcera Barbora, a nechtěli mě asi stresovat. Když se holka narodila a bylo po všem, přinesli mi Jonáše ukázat. Byl zabalený, odhrnuli na chvíli deku, a já uviděla, že nemá ruku. Od začátku jsem ale věděla, že jsem tady od toho, abych

mu udělala život co nejlepší,“ vzpomíná na tehdejší nejdelší den v roce Alena Pavlíková Kešnarová.

JANOVSKÉ ÚSPĚCHY

Po sedmnácti letech si může s klidným svědomím říct, že se vše zatím daří. Z Jonáše je student ekonomického lycea a úspěšný reprezentant v plavání, který z loňských Evropských paralympijských her mládeže v italském Janově přivezl zlatou medaili i český rekord ze závodů na 400 metrů kraul, stříbro z polohové

Sedmnáctiletý student Jonáš Kešnar už může hladit své psy Barnyho a Kirilla oběma rukama najednou.

dvoustovky a tři bronzy ze stovky motýlka, znaku a kraulu.

„Bez jedné nohy nebo ruky jste vlastně relativně zdravý,“ říká Jonáš a loví z paměti mokré začátky. „Plavu od čtyř let, vodu mám rád a netopil jsem se snad nikdy,“ pokračuje mladík, kterého základy v plavání naučil v jindřichohradeckém plaveckém oddíle Kapři Ivan Jůna. „Jako tříletý skočil do vody, protože chtěl zkusit, jaká je tam hloubka,“ vstupuje do hovoru maminka. „Jenže nedosáhl na dno a pak ležel na hladině jako ha-

drová panenka, tak jsem pro něj sáhla a tahala ho za tričko ven z vody. Žádné následky to na něm ale zřejmě nezanechalo, když dnes chodí do bazénu trénovat osmkrát týdně," usmívá se paní Alena.

Na svou první soutěž si Jonáš moc nevzpomíná, jen že se nějak ve vodě plácal. Zato maminka ano: „Ještě mu nebylo ani šest let, když závodil v Karlových Varech. Když čekal na startu, byl hrozně protivný, pořád řval a já si v duchu říkala, že ho uškrtním nebo utopím," usmívá se. „Říkala

jsem trenérovi, ať ho hodí do vody, nebo se z něj zblázním. Jenže pak skočil do bazénu a voda ho zchladila. Plaval tenkrát s asistentem, a místo aby v cíli přestal, otočil se a plaval zase zpátky. Asistent ho chytil až v půlce bazénu, lidi nadšeně křičeli. Tenkrát byl vyhlášen jako nejmladší plavec a vyhrál Kačera Donalda," vzpomíná paní Alena.

VELRYBA V BAZÉNĚ

Se jménem starozákonního hrdiny, jehož spolkl velryba, si její druhý syn

jiný sport asi vybrat nemohl. „K vodě mám blízko a tohle přirovnání z bible často lidem připomínám," prozrazuje Jonáš, který úspěšně polyká své soupeře. Velkou zásluhu na jeho úspěších má trénování se zdravými vrstevníky v plaveckém klubu v Jindřichově Hradci pod vedením trenéra Jana Šimka. „Jsem rád za komunitu lidí, která u plavání je. Plavci drží spolu, a i když je třeba neznáš, jsou v pohodě a dokážeš s nimi vyjít. Nevadí, že jsi postižený a tak trochu jiný, to neřeší a jednají s tebou jako s normálním člověkem," říká Jonáš, který si takové soužití pochvaluje. „Tréninky jsou sice těžší, ale o to víc mě ženu, abych se zlepšil, což mě hodně posouvá dopředu," tvrdí plavec, který v bazénech sází hlavně na nohy.

Svůj život si bez vody neumí představit, jeho velkým vzorem je olympijský šampion Michael Phelps. „Mým snem je dostat se na paralympiádu. Už teď svou výkonnost zaměřuji, abych se za dva roky pokusil dostat do Tokia. Svými uplavanými časovými limity snad kritéria splním, tak uvidíme, jak to dopadne," přemýšlí Jonáš nahlas.

ZVLÁDNOUT, CO OSTATNÍ

Plavat a žít bez ruky se sice dá, ale je to asi dřina. „Nikdy jsem to moc nevnímal, prostě jsem se smířil s tím, že ji nemám, a snažil se vyrovnat ostatním," svěruje se mladík. „Hendikep je pro syna motivací být lepším, na kolena ho nesrazil, spíš naopak. Nikdy se mě nezeptal, proč ruku nemá," přidává se paní Alena.

Starosti Jonášovi přechu dělá škola a jak ji skloubit s plaváním, protože plavat v učení by nechtěl. Když není kvůli soustředěním nebo závodům ve škole, pomáhá mu, že jeho dvojče, o pět minut mladší sestra Barbora, studuje stejnou školu, takže si má od koho opsat poznámky. „Sestra je přísná, docela mě sekýruje a nemá slitování. Žene mě ale dopředu, což je pro mě dobré," přiznává brácha. „Vždycky, když něco udělala, chtěl jsem to udělat po ní, ne aby mi někdo pomáhal. Chci zvládnout, co ostatní," tvrdí Jonáš, kterého ve škole kromě tělocviku baví občas čeština,

biologie nebo chemie. A co dál? „Po maturitě bych rád studoval na trené-
ra, abych se pořád točil kolem vody,“
říká. Všichni tři sourozenci sportují,
nejstarší Vojta vesloval a Barbora se
věnuje sportovní gymnastice.

SEDĚT S ROBOTEM

Letos prvně Jonáš využil při běžková-
ní i svou bionickou ruku. „Odmalička
jsem měl kosmetickou protézu, která
nic nedělala. Nosit umělou ruku bylo
ale dobré na záda, protože mám sko-
liózu. První protézu jsem měl, když
mi byl půlrok, tu mi tenkrát dělal Jiří
Ježek, úspěšný paralympijský cykli-
sta. Protézy jsem pak měl stále větší
a větší. Loni na protetice v Českých
Budějovicích, kam pravidelně do-
jíždím, mě s mamkou oslovil prote-
tik Jan Maleš a řekl nám o možnosti
bionické ruky. Tehdy už existovala
kampaň Konta Bariéry a ruku dostali
předem mnou asi dva kluci,“ vzpomíná
Jonáš, zvedá pravačku a ukazuje, co
bionická protéza umí.

„Ruka s pohyblivými prsty funguje
na základě svalových kontrakcí, které
dávají povel dotykovým čidlům. Když
zatínám svaly, čidlo to pozná, a udělá
pohyb. Mám teď osm módů úchopů,

mezi kterými můžu přepínat. Je jich
ale celkem čtrnáct, takže když se při-
pojím k počítači, můžu si vybrat dal-
ší, které potřebuji pro denní použití.
Je tu třeba mód na úchop, špetkový
mód, na práci s počítačovou myší, na
mačkání tlačítek. Ze začátku bylo těž-

**Ruka s pohyblivými prsty funguje
na základě svalových kontrakcí,
které dávají povel dotykovým čidlům.
Když zatínám svaly, čidlo to pozná,
a udělá pohyb.**

ké naučit se ruku ovládat, ale teď po
měsíci už mi hodně pomáhá. Zvládnu
s ní mnohem víc věcí, na které potřeb-
uji dvě ruce. Doteď jsem byl zvyklý
používat levačku, teď se učím použí-
vat ruce obě. Moje nová ruka splnila
očekávání, navíc za mnou chodí lidé
a ptají se, jak funguje. Nic takového
ještě neviděli. A kdo taky může říct,
že seděl v hospodě s robotem,“ smě-
je se Jonáš, když pravačkou pomalu
uchopí sklenici.

Na ruce si musíte dávat pozor
a o té bionické to platí také. „Samo-
zřejmě ji nesmím hodit do bazénu,“

Mladý
reprezentant
v plavání trénuje
osmkrát týdně.

usmívá se mladý sportovec. „Musím
dávat pozor, aby mi nespadla, pro-
tože všechno je křehké. Dá se na ni
navléct i rukavice v tělové barvě, ale
já s ní radši chodím takhle, protože
vypadá dobře.“

Jonáš ukazuje, co vše pravačka
umí, když ta najednou ztuhne. „Vy-
bila se mi ruka,“ řekne nevzrušeně.
„Nabíjí se čtyři hodiny klasicky nabí-
ječkou jako mobil, při plném použí-
vání vydrží baterka dva dny,“ vysvět-
luje a opatrně ji odkládá na stůl.

SBÍRKA MEZI SPOLUŽÁKY

Nová ruka, nové možnosti. „Nena-
padlo mě, že takovou ruku a takový
životní posun bude Jonáš někdy mít,“
říká paní Alena. „Jsem moc ráda, že
mu ji lidé pomohli pořídit. Na základ-
ní škole, kam Jonáš dřív chodil, zor-
ganovali sbírku, zrovna když byly
rodičovské schůzky. Vybrali přes
23 tisíc korun, což bylo úžasné. Po-
jišťovna nám na ruku nepřispěla, tam
si totiž myslí, že k životu jedna ruka
stačí. Jenže právě takovou roboti-
ckou ruku potřebují hlavně mladí lidé
kvůli svému zdravému rozvoji. Také
se s ní naučí rychleji zacházet a bude
jim v životě hodně platná. Někdy si
říkám, že kdybych přišla o ruku,
bude to hrozné, ale nějak to v životě
dám, protože zkušenostmi člověk ví,
jak si na spoustu věcí jít. Jenže děti
to ještě neumějí a vše se musí teprve
učit,“ dodává Jonášova matka.

Díky Kontu Bariéry a sbírce na
bionickou protézu se Jonáš v životě
posunuje zase o pořádný kus dále.
Třeba za dva roky na paralympiádě
budou mnozí dárci sledovat jeho boj
o medaile a s hřejivým pocitem si
řeknou, že tomuhle sympatickému
klukovi od jindřichohradeckého Vaj-
garu trošku pomohli a ulehčili jeho
životní cestu.

„Lidé jsou výborní a moc jim za
Jonáše z celého srdce děkuji,“ říká
Alena Pavlíková Kešnarová. „Kolik
jen poslali Jonášovi vzkazů, přáli
mu šťastný život, zdraví a sportovní
úspěchy, ať plave dál a vyhrává. Je-
den úžasný pán napsal, že jedna ruka
netleská, což nám zvláště v téhle si-
tuaci přišlo hodně vtipné,“ usmívají
se Jonáš Kešnar s maminkou. ●